

GébArt, Zalaegerszeg, 2017

Tradíció és megújulás egy borsodi aprófaluban

A Lácacsékei Művésztelep

művésztelep

ÁFRA JÁNOS

Lácacséke, 2017. VII. 28. – VIII. 5.

A falvak elnéptelenedése kapcsán gyakran merül fel kérdésként: képes-e valami lassítani a folyamatot, mivel lehetne megtartani

az embereket a saját otthonukban, hogyan tehető élhetőbbé, vonzóbbá a vidéki környezet? A legsúlyosabb problémát a munkahelyek hiánya jelenti, Lácacsékén például – tavaly és idén is – épp egy használaton kívül került gyár, az egykori Bördíszmű Üzem méretes épülete adott teret a művésztelepi munkának, az ezzel járó közösségi életnek, sőt az alkotók szálláshelyét szintén itt alakították ki.

De hogyan és milyen céllal kerül a kortárs művészek egy csoportja a Miskolctól százhusz kilométerre található, háromszáz fős lakosságú kistelepülésre? Borsod-Abaúj-Zemplén megye köztudottan az ország egyik legszegényebb területe, Lácacséke vezetősége viszont úgy érezhette, hogy egy művészeti esemény talán képes lehet

külső és belső figyelmet, érdeklődést generálni, amely a közösség hasznára is válhat. Éles Bulcsú debreceni grafikuszt kérték fel 2016-ban, hogy művészeti vezetőként vegye kézbe a szakmai irányítást, aki saját elmondása szerint néhány évvel korábban Királyhelmecezen már szeretett volna művésztelepet alapítani, de akkor nem talált támogatókra.

Tavaly július 22. és 31. között Breznay András, Burai István, Gáspár Gyula, Laczkó Andrea, Várhelyi Tímea és a művészeti vezető dolgoztak itt először és állítottak ki végül Lácacséke Közösségi Házában, ahol igényes, kéttermes kisgalériát sikerült kialakítani. A zárókiállítás egészen a következő telep kezdetéig, tehát egy éven keresztül volt megtekinthető, mígnem az idei, július 28-tól augusztus 5-ig tartó művésztelep idejére Laczkó Andrea nonfiguratív anyaga került a falakra.

Az első évi résztvevők közül Gáspár Gyula újra részt vett a lácacsékei munkában, Móder Rezső és Szenté-Szabó Ákos pedig elsöre csatlakozott. A névsor alapján világosan érezhető, hogy a telep vezetője elsődlegesen a klasszikus festészeti és grafikai technikákat preferálja, elmondása szerint a MAOE-tagságot alapvetőnek tekinti, mikor a

meghívottak személyéről gondolkodik, ugyanakkor szeretné a következő időszakban bővíteni a résztvevők névsorát.

Bár sem tavaly, sem idén nem volt tematikája a művésztelepnek, mégis jól érzékelhető két csomópont, melyek valamiképp összefogják az ideji zárókiállítás munkáit – az emberi test és a természeti környezet megjelenítésének kettőséről van szó. A térszervezést is ezek dinamikája határozza meg, a bejáráshoz közelebb eső helyen elsősorban emberalakokat látunk, a belső térben pedig tájelemek, valamint nonfiguratív képek kaptak helyet.

A kiállításra belépve Szente-Szabó Ákos *Váracsozó* című portréjával találjuk magunkat szemben, amely – sok más kiállított műtárgyhoz hasonlóan – nem a művésztelep ideje alatt született, ám a tárlat egyik legemlékezetesebb darabja. A felnagyított kisfiúfej félhomályból előtűnő, elsötétített felének narancsos tónusát a háttért uraló, ugyanakkor az arcon is visszaderengő türkizkék foltok vibrálása ellenpontoszza. Nehéz feledni a mélyen ülő szemeket, a szomorú tekintetet.

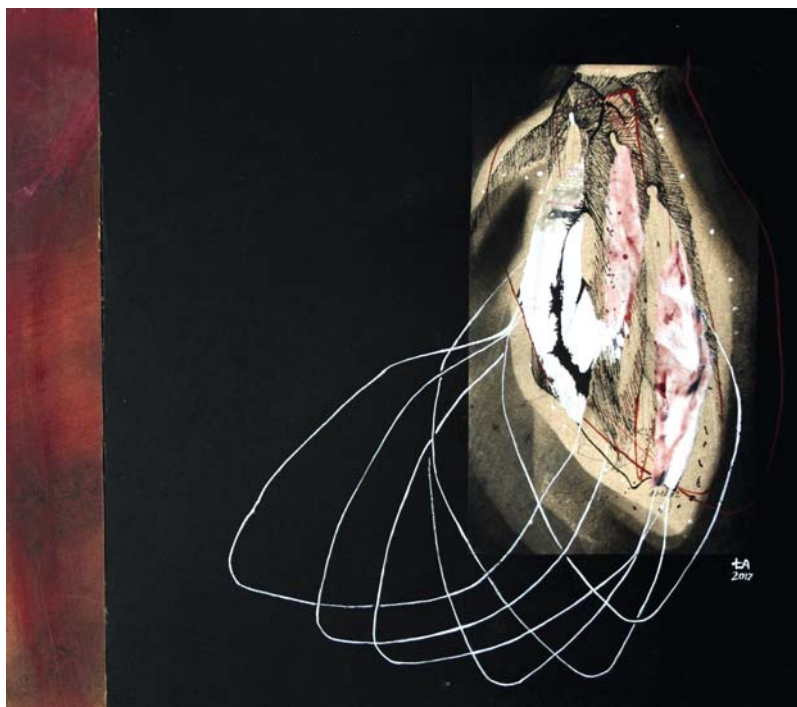
Gáspár Gyula arc nélküli alakok mozgását elemzi szitanyomatain, valamint különös, bor- és tusfoltokból álló képein. Utóbbi esetben mozgásfázisokat rögzít kifejezően. A torzószerű alakok inkább tűnnek izomkötegeknek, mint érző lényeknek, az ember ösztönös mozgásában feltáruló erő érezhető rajtuk. A *Korpusz* esetén a papír középsávján ismétlődő kézírásos mondat is ezt nyomatékosítja: „Kielégítő megnyugtatás azok számára, akiknek nincs semmijük.” A szöveg mögül előtűnik a test, megvilágítva, hogy feltehetően a testi működéssel járó örömökre utal a művész.

Az inkább mobilszobairól ismert Móder Rezső éppen a Gáspár képeiről hiányzó, az embert leginkább identifikáló részt, az arcot emeli a figyelem középpontjába. Redukáltak, bábszerűek, kidolgozatlanok, inkább ijesztően üresek, mint kifejezőek, huzallá csupaszított törzsről lógnak le, de rendszerint dominánsabbak, mint a többi, jelzésszerűen megjelenő testrész. Az olykor montázsolt rajzokon ironikus, elnagyolt anatómiai torzításokat vehetünk észre – három mell, kilenc ujj, máshol eltűnik a nyak, s a haj veszi át a fej megtartásának feladatát.

Laczkó Andrea kevésbé nyilvánvalóan idéz meg emberin túli alakokat, inkább mozgáslenyomatok formájában érzékelteti őket vagy éppen a hiányukat, hozzáférhetetlenségüket. Ugyanakkor a *Lácai angyal*, a *Félszárnyú* és az *Alakváltó* címek nyilvánvaló eligazítást adnak arra nézve, hogy milyen irányba induljon el a néző a rendszerint vegyes technikával készült, jó arányérzékről tanúskodó kompozíciók értelmezésekor.

A tárlaton tiszteletadásképp az idén elhunyt debreceni művész, Burai István egyik kései munkája, a *Hol van az út...?* is helyet kapott, amely színben illeszkedik Éles Bulcsú szomszédos, *Ablak* című képéhez. A telep művészeti vezetőjének festményei olykor a hundertwasseri világot idézik fel a színek és a vonalvezetés szintjén, ugyanakkor jóval kaotikusabbak, s a címek ismerete nélkül egyértelműen nonfiguratív hatást keltenek. Éleستől emellett tusrajzot, linó- és szitanyomatot is láthatunk, melyek viszont – sokszor a címben is megnevezett – konkrét tereket idéznek fel, például Szentendrét és a Székelyföldet.

A tájképfestészet és az alakbrázolás tradícióihoz való kapcsolódás persze megszokottnak, magától értetődőnek is tűnhet, de az alkotók így a falusi környezetben is jó eséllyel találhatnak kapcsolódási pontokat a potenciális befogadókhoz. Így pedig a művésztelep, illetve az évente ismétlődő események valóban ünnepként, ablakként képesek funkcionálni a környező települések értelmisége és remélhetőleg mások számára is. A zárókiállítás a következő művésztelep kezdetéig látható a Közösségi Házban.

LACKÓ ANDREA: *Rezdülés I.*, 2017, vegyes technika, farost, 35×40 cm
Lácaicsékei Művésztelep

GÁSPÁR GYULA: *Talált szobor*, 2017, bor, tus, papír, 35×25 cm
Lácaicsékei Művésztelep

ÉLES BULCSÚ: *Kapu*, 2015-2017, vegyes technika, papír, 50x70 cm
Lácacsékei Művésztelep

SZENTE-SZABÓ ÁKOS: *Várakozó*, 2015, olaj, vászon, 40x60 cm
Lácacsékei Művésztelep